

Měli bychom i poznámku k roli německého katolicismu. Jest sice pravda, že boj katolíků v Třetí Říši jest hrdinný, ale jest i pravda, že byly hledány marné kompromisy mezi ideologií Třetí Říše a katolicismem. Stačí jmenovati jméno Papenovo. Svatá Stolice pomohla německým katolíkům v orientaci hlavně tím, že dala na index dílo Rosenbergovo. Obnova thomismu sice v Německu nese velmi dobré ovoce, ale nevznikla v Německu, nýbrž ve Francii. Renesance thomismu jest spojena hlavně se jménem Maritainovým. Umírněný realism thomismu působí velmi blahodárně na mladé lidi po nekonečných předválečných sporech noetických, kdy rozum ponechán sám sobě neměl nic pilnějšího na práci, než popírat sama sebe.

These o antiintelektualismu neplatí jenom o mládeži německé. Nedávno analysoval ve „Venkově“ Vavřinec Řehoř zjev Henleinův a pravil, že česká mládež je dále, než mládež německá, protože zkoumá nejenom osobnosti, ale i programy. Do jisté míry je to pravda, protože u nás vliv intelektuálů byl a jest daleko větší, než v Německu, ale kdo má otevřené oči vidí dobře, že antiintelektualismus a antiracionalismus se jeví i v mládeži české a zejména slovenské. V epištolách svatého Pavla čteme, že svatý apoštol Pavel napomíná křesťany, aby o sobě neříkali: „Já jsem Pavlův, já jsem Timotheův, já jsem Apoloniův, nýbrž aby o sobě říkali: „Já jsem Kristův“. Toto nebezpečí upřílišného spoléhání na vůdce jest i nebezpečím dnešní mládeže všude. Místo aby šla za programem říká: „Já jsem Hitlerův, já jsem Henleinův, já jsem Stalinův, já jsem Mussoliniho“, zapomínajíc na jednotící vyšší hlediska ideová. Ale namnoze je to mládež čistá a poctivá a bylo by hříchem jí pohrdat. Přes to však nelze si zakrývatí oči před faktem, že úpadek soudobého politického života souvisí s úpadkem autority rozumu a vzdělaného ducha. Zdá se však, že nejmladší generace, jež zase prochází solidními školami tuto autoritu ducha začíná zase uznávat.

DR. VILÉM NESSEL:

FINANCOVÁNÍ ČESKOSLOVENSKÉHO PRŮMYSLU.

Problém financování průmyslu, obchodu i zemědělství stává se stále naléhavějším. Možno říci, že není ani tak naléhavým v přítomnosti, kdy v důsledku mezinárodní krise a omezeného hospodářského styku mezistátního způsobeného autarkickými snahami, jeví se značná nezaměstnanost všech podniků a tím i nezaměstnanost dělnictva, ale stane se naléhavou starostí v budoucnosti, kdy oživení zaměstnanosti a mezinárodních styků bude vyžadovati nových peněžních prostředků.

Poněvadž již od roku 1920 zabývám se touto otázkou a činil jsem ve veřejnosti i na příslušných místech návrhy, týkající se této otázky, cítím se povinen dáti odborné veřejnosti vysvětlení, poněvadž by problém mohl nabýti opět aktuality a v poslední době vyskytly se kritiky, které neposuzují můj návrh správně, poněvadž publikace základních zásad leží již mnoho let zpět a nebyly systematicky uspořádány.

Vedle vlastního projektu jest to řada různých článků v denních listech, odborných týdenících a pod., v nichž většinou se předpokládá, že základní struktura navrhovaného ústavu jest známa anebo kde se uvádí pouze nahodilé určité části celého projektu. Mám proto za to, že jest správným upozorniti znovu na podstatu mého projektu, ať již o jeho účelnosti a správnosti panují mínění různá. Nemohu ovšem smlčeti, že i někteří vynikající národohospodáři i praktikové s návrhy mými souhlasili.

Nejprve chci konstatovati, že není správným tvrditi o návrhu mém, že by se ubíral cestami, jež již dříve byly navrhovány s jiné strany, nýbrž návrh ten vyšel z vlastních úvah o zjevech během světové války a po ní se vyskytujících. Návrh tento jde svou cestou.

Když jsem nazval, své doby navrhovaný peněžní ústav Bankou pro dlouhodobý úvěr obchodní, neměl jsem nikterak na mysli úvěr tak dlouhodobý, jako jest pravidelně úvěr hypotekární, nýbrž pouze úvěr středního trvání a za okolností opětuující se úvěr sezonní, jež taktéž jest rázu trvalejšího, na př. kampaňové úvěry cukrovarnické, lihovarnické a pod., tedy úvěry trvající podle své povahy půl roku až deset let, průměrem asi pět let.

Pokud se týče reálných jistot, neměl jsem na mysli kapitál zařizovací, nýbrž kapitál provozovací, jež po válce jevil zvýšenou důležitost vůči kapitálu zařizovacímu a jehož důležitost stoupá znovu v důsledku krise deflační, která namnoze provozovací prostředky ztenčila, poněvadž přirozeně zařizovací kapitál, jevící se v reálných hodnotách, může býti sice zadlužen, nikoli však ztenčen, jak jest tomu v důsledku úbytku zásob, pohledávek zamrzlých exportních úvěrů, krise zemědělství a pod. Způsoby, kterými právně bezvadně se dá docíliti zabezpečení věřitele na kapitále provozovacím, tedy na movitých hodnotách, nejsou v praxi vůbec použitelný nebo spojeny s takovou řadou obtíží a právních jednání, že tyto samy o sobě úvěrování zdražují, při čemž často jest ještě právní bezpečnost provedené zástavy pochybnou. Bylo tedy mou snahou prostřednictvím speciálního peněžního ústavu, který by obdržel oprávnění, aby svoje nabytá práva vyznačil v obchodním rejstříku, docíliti, aby podnik v obchodním rejstříku, i pokud se týče nemovitostí, tvořil jeden celek, při čemž by mohla býti vyznačena práva věřitelem nabytá podle obdoby zástavního práva knihovního.

U zemědělských podniků nepřicházel by ovšem v úvahu obchodní rejstřík, za to však knihovní vložka, která by byla vyznačena jako podnik zemědělský, takže by i tam mohla býti poznamenána práva nabytá, na př. k úrodě, živému i mrtvému fundu, atd. Obtíže vzniklé tím, že se jedná o nová opatření legislativní, což nutně vyžaduje součinnosti úřadů a parlamentu, pokud se týče vlády, nemohly býti pro mne rozhodujícími a to tím spíše, že za obětavé součinnosti několika vynikajících právníků byl vypracován v roce 1922 návrh příslušného zákona, který ovšem by bylo nutno dnes přizpůsobiti vzhledem k různým zákonodárným změnám. Spolupracovníci na tomto zákoně, kteří zaujímají význačná místa v právnickém světě, byli a jsou stále přesvědčeni o účelnosti návrhu, do jehož podstaty přirozeně nejlouběji vnikli.

Nemám obav, že by se navrhované zařízení neosvědčilo, neboť hospodářský pokrok vyžaduje vývoj obchodního rejstříku. I pozemkové knihy sloužily původně pro šlechtické statky a teprve ponenáhlu se přizpůsobovaly a dosáhly nynějšího stupně. Jest možno, ba pravděpodobno, že i vývoj rejstříkové hypotéky, jež, jak známo, jest navrhována i pro nový občanský zákon, bude zdárně pokračovati a tu by bylo odůvodněno, tak jak navrhuji, zavésti rejstříkovou hypotéku nejdříve pouze pro protokolované podniky a pro úvěry dlouhodobé, než přikročí se k dalšímu vybudování.

Další odchylkou od dlouhodobého úvěru hypotekárního jest, že by tento druh úvěru nebyl umořován annuitami, nýbrž musel by býti splácen v pevných stejných lhůtách,

TOVÁRNA NA NÁBYTEK ARCHITEKT FR. PLHOŇ A SPOL.
PRODEJNA PRAHA II., Purkyňova 2. Telefon 38706.

takže by úrokové břemeno každoročně kleslo, na druhé straně však by nebylo třeba obligace slosovati. Mohly by býti totiž vybaveny pevným platebním termínem, takže by se hodily pro přechodné uložení pohotových prostředků anebo i k eskontu a lombardu. Odůvodnění tohoto způsobu umořování dluhu spatřuji v tom, že jak průmyslové investice, tak i investice zemědělské a konečně i kapitál do obchodu investovaný skýtají nejlepší výdělkové možnosti i v prvních letech a že pevnými platebními lhůtami se podporuje šetrnost a spořivost, tedy tvorba nového kapitálu a zabraňuje se, aby úvěry k určitým účelům povolené, nestaly se pohodlným splácením úvěry konsumními. To ovšem vyžaduje, aby instituce ta byla vybavena též možností rychlého a rázného vymahání splatných pohledávek a bylo v příslušné navrhované zákonné osnově pamtováno na období závazků směnečných a na možnost urychlené exekuce. Zajisté bude vždy úvěr vybavený právní bezpečností levnější, než úvěr, s nímž jest spojeno riziko, kde tedy vedle úroků nutno někdy platiti i dosti vysokou risikovou premii.

Tato snaha po bezpečnosti úvěru provozovacího vedla dále k tomu, že bylo navrhováno, aby ústav neposkytoval úvěry pro vlastní účet, nýbrž sprotředkoval pouze zajištění úvěru a případnou mobilisaci úvěru a to vždy za ručení původního finančníka, tedy peněžního ústavu, který až dosud úvěr poskytoval, anebo i soukromníků. Mezi námitkami, které se vyskytovaly, bylo vždy poukazováno na nebezpečí inflace, avšak právě v tomto způsobu financování jest položena hranice pro úvěrování neomezené. Ať již použije se služeb tohoto ústavu pro mobilisování pohledávek, plynoucích z finančního exportu, nebo z financování veřejných prací anebo i k mobilisování oné části úvěrů, tak zvaných zamrzlých, které jsou však ještě kryty mobilními hodnotami, vždy však je nutno, aby tu byly příslušné podklady úvěrové. Vedle toho zabezpečují tento úvěr jak peněžní ústav, až dosud financující, tak by jej museli zabezpečovati i podnikatelé, kteří na příklad podnikli a podniknou veřejné práce a konečně i exportéři.

Ústav sám by byl ovšem i vhodným instrumentem pro přejímání a provádění záruk státních, na příklad za veřejné stavby anebo za exportní úvěry, spolu ovšem s pojištěním exportních úvěrů, konečně za úvěry z jiných důvodů státem zaručené, na př. akce oddlužovací, akce nouzové a jiné finanční transakce, na něž jsou poskytovány veřejné prostředky.

Pro můj návrh jest charakteristickým, že nečítá s hypotékou, zejména ne s hypotékou na průmyslový závod, jako s jistotou hlavní, nýbrž pouze jako jistotou subsidiární, poněvadž v případě nedodržení závazku jest nutno jistotu rychle realizovati, což při hypotekárním zajištění jest zvláště v nepříznivé konjunktúře velmi obtížné. Sledoval jsem ten cíl, aby v konkursu byl proti nynějšímu postupu pořad obrácený, aby totiž financující ústav nebyl odkázán na zařizovací kapitál, tedy na hodnoty těžce realizovatelné, nýbrž na provozovací kapitál, poměrně lehko realizovatelný, poněvadž jsem vycházel z úvahy, že budou-li věřitelé III. třídy odkázáni na uspokojení z kapitálu zařizovacího, budou — poněvadž se jedná o věřitele ve zboží, tedy pravidelně z téhož odvětví průmyslového anebo o dodavatele surovin — snáze s to podnik udržeti, opatřením provozovacích prostředků, čímž by se podařilo podnikatelskou jednotku, ovšem je-li života schopnou, udržeti jak v zájmu národního hospodářství tak i dělnictva.

Považuji za jistou přednost svého návrhu — ačkoliv nemohu poukázati na vzory cizí — že se ubírá cestami vlastními a snaží se vyhověti naší vlastní potřebě tak, jako provedené již obdobné akce ve státech jiných, v Itálii, Americe, Německu a konečně nejnověji i v Belgii, jež vycházely zajisté vždy z vlastní potřeby hospodářské dotyč-

ných států. Vybudování úvěrů středního trvání, ať již v té neb oné formě, považují za důležité pro další rozvoj hospodářství a za jeden z prostředků, jimiž bude postupně možno zmoci i hospodářskou krizi a její důsledky.

VNITŘNÍ A ZAHRANIČNÍ POLITIKA.

A. VNITŘNÍ.

Do rozbíhajících se politických prací zalehly výstřely v Marseille, jimž padl za obět život jugoslávského krále Alexandra I. a francouzského ministra zahraničí Barthou. Evropa těžce usilující o mír byla takto připravena o dva státníky, kteří padli před nedokončeným svým dílem, v práci, která byla věnována míru. Jest přirozeno, že tyto atentáty silně působily na všechny ty, kteří mají na mysli Evropu práce a míru; to tím spíše, že jsme při této příležitosti viděli kus evropského podzemí, kterému záleží na destrukci, na ničení díla míru a ničení spolupráce. A je přirozeno, že tento atentát vyvolal v první řadě velký smutek, smutek skutečně lidový v Československu, poněvadž šlo o státníky zemí, které jsou základem naší zahraničně politické orientace, ať již jde o Francii, s kterou nás pojí svazek politický nebo Jugoslavie, která je spojencem v Malé Dohodě. Smutek Československa byl vyjádřen soustrastnými projevy presidenta republiky, předsedy vlády, představitelů zákonodárných sborů a byl mu dán i výraz účastí na pohřbu krále Alexandra i ministra zahraničních věcí Barthou.

Smutek nad atentátem v Marseille vedl k přerušení politických prací už proto, že předseda vlády s dalšími ministry účastnili se pohřbu krále Alexandra.

K pohřbu krále Alexandra I. Sjednotitele odejeli předseda vlády Malypetr, který zastupoval presidenta republiky, dále pak ministr národní obrany Bradáč, ministr Dérer, a ministr Beneš, který přijel z Paříže. Také čsl. vojsko vyslalo svoji početnou delegaci.

Se zájmem byl sledován vývoj zdravotního stavu presidenta republiky. Vyjíždí do lánských lesů a okolí a jedna taková vyjížďka byla filmována. Před 28. říjnem přijal president republiky v nástupní audienci nového řeckého vyslance, což jest nejlepším důkazem, že president republiky se vrací již k své denní práci, takže odpadla otázka ev. zástupce presidenta republiky, o které se uvažovalo, když se předpokládalo, že rekonvalescence presidenta potrvá delší dobu.

President republiky vydal vlastnoruční listy, jimž se zakončuje jarní zasedání Národního Shromáždění a oba zákonodárné sbory se svolávají ku podzimnímu zasedání na den 25. října.

Obě sněmovny pak zahájily svoje práce smuteční schůzí, která byla věnována uctění památky krále Alexandra, ministra Barthou a bývalého presidenta francouzské republiky R. Poincaré; v poslanecké sněmovně učinil projev předseda posl. Staněk, v senátu předseda sen. Soukup. Schůzí účastnili se všichni členové vlády s předsedou Malypetrem v čele a četní zástupci diplomatického sboru.

V odpolední schůzi poslanecké sněmovny bylo vzpomenuo zesnulého posl. Adolfa Prokúpků.

První schůze poslanecké sněmovny i senátu měla ráz slavnostní a smuteční; v druhé schůzi předložila vláda návrh finančního zákona a rozpočtu na rok 1935. Veškeré výdaje státní správy stanoví se na rok 1935 částkou 7983,298.400 Kč a na jejich úhradu příjmy částkou 7985,255.600 Kč. Vůči letošnímu roku je rozpočet vyšší ve své